

УДК 347.131

**Світлана Вадимівна Ясечко,**

*доцент кафедри цивільно-правових дисциплін факультету № 4*

*Харківського національного університету внутрішніх справ,*

*кандидат юридичних наук, доцент;*

*ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-4058-9959>*

## **ЩОДО ПИТАННЯ ІМІДЖЕВИХ ПРАВ**

Багато знаменитостей, мають цінним активом – об'єкти, які не вкладаються в традиційну систему цивільного обороту.

Видатні спортивними результатами атлети, отримують максимальну вигоду від своєї впізнаваності, беручи участь в рекламних кампаніях. Доходи від такої активності значно перевищують доходи від спортивної діяльності.

Право на використання імені знаменитості, її зображення, способу, впізнаваності, репутації на сьогоднішній день прийнято кваліфікувати як іміджеві права.

Правова природа цього поняття полягає в фундаментальному праві кожної людини використовувати деякі особисті немайнові права на свій розсуд. Поступово це право набуває економічну складову і стає об'єктом цивільного обороту.

Імідж (від англ. *«image»* – «образ», «зображення») – мислене уявлення про людину, товар чи інститут, що спрямовано формується у масовій свідомості за допомогою масової інформації.

Імідж створюється з метою формування конкретного ставлення до об'єкту в суспільстві; він може поєднувати як реальні властивості об'єкту, так і вигадані. В результаті революційного розвитку системи комунікації, розширення та модифікації інформаційного простору, значення, вплив та цінність інформації, нематеріальних об'єктів та немайнових прав значно змінилось. Даний процес не міг залишити без уваги і зміни щодо зростання ролі іміджу осіб в суспільстві.

У США концепція іміджевих прав охоплюється конструкцією *«right of publicity»*, яка захищає від несанкціонованого комерційного використання імені і образу. Так в справі *Davis vs. Electronic Arts Inc.* 2015 [1]. Суд зазначив, що використання відповідачем образів професійних гравців в американський футбол в серії відеоігор *Madden NFL* не є випадковим, тому що це – головна комерційна мета.

У Великобританії у справі *Proactive Sports Management Limited vs Wayne Rooney* 2010 [2]. Суд визнав договір про розпорядження іміджевими правами, який футболіст уклав на зорі спортивної кар'єри.

У справі *Robyn Rihanna Fenty vs. Topshop* 2015 [3]. Суд визнав продаж ритейлером футболок із зображенням поп-діви порушенням її іміджевих прав, хоча такого поняття в англійському праві не існує. Суд акцентував увагу власників іміджевих прав на необхідності вдаватися до договірного врегулювання їх використання.

В іншій справі, *NVA Management Limited vs. Obafemi Martins* 2010 [4]. Суд, розглядаючи справу, керувався зазначеним в договорі визначенням *«image rights»*:

«Всі юридичні права, право на доходи і ділова репутація, які існують щодо використання, вилучення доходів, відтворення або асоціації з тим або іншим чином персональних атрибутів гравця, включаючи без обмеження ім'я, псевдонім, ініціали, автограф, карикатури, заяви, біографії, характеристики, визнання, фотографії, відео, кіно або звукозапису, голоси, відтворення зображення і образ і / або створене за допомогою комп'ютера або анімоване зображення, або будь-які інші значення визнання або ідентифікації».

Наприклад в Гернсі – на острові, який розташований в протоці Ла-Манш в складі Нормандських островів і який перебуває під юрисдикцією Британської корони – маловідомий і, на перший погляд, нічим не примітний. Але, особливість Гернсі – в існуванні унікальної реєстраційної системи іміджевих прав, що діє на підставі 137-сторінкового *The Image Rights (Bailiwick of Guernsey) Ordinance* [5], прийнятого в 2012 році.

Зазначений нормативний акт є фундаментальним документом і розглядає цілий пласт питань, пов'язаних з процедурою реєстрації і використання іміджевих прав.

Поняття *«image»* в згаданому ордонанси включає:

- ім'я особи (це може бути і юридичні особи, і вигадані псевдоніми) або будь-яке інше ім'я, завдяки якому така особа відома;

- голос, підпис, образ, зовнішній вигляд, силует, особливості, особа, вирази (вербальні або ж виразу обличчя), жести, манери і будь-які інші відмітні характеристики або властивості;

- будь-яка фотографія, ілюстрація, зображення, картина, або електронне зображення, інше уявлення про конкретну особу.

Іміджеві права в *Guernsey* зареєстрували, зокрема, *Manuel Pellegrini* (чилійський футболістний тренер) і *Michael Owen* (англійський футболіст).

Так право на ім'я і зображення з розвитком спортивної індустрії та шоу-бізнесу монетизувати і стало повноцінним об'єктом цивільного обороту, який дозволяє селебріті вчиняти правочини з ними і отримувати дохід від впізнаваності.

В наш час в українському законодавстві відсутнє визначення терміну «імідж». Однак в спорті та шоу-бізнесі постійною стає практика передачі іміджевих прав спортсменів на користь клубів або спортивних федерацій, які, у свою чергу, входять до континентальних та світових міжнародних організацій. То, що ж слід розуміти під іміджевими правами? Це, перш за все, право на ім'я конкретної особи, її псевдонім (нікнейм), право на образ, фото– та відеозображення, підпис; компонентами іміджу часто виступають характерні висловлювання, що виступають засобами ідентифікації. Тобто, відповідно до вітчизняного законодавства – це певна сукупність особистих немайнових прав.

#### **Список бібліографічних посилань**

1. Справа Davis vs. Electronic Arts Inc. 2015. URL: <https://caselaw.findlaw.com/us-9th-circuit/1688882.html> (дата звернення: 13.03.2018).
2. Proactive Sports Management Limited vs Wayne Rooney. 2010 // England and Wales High Court (Queen's Bench Division) Decisions. URL: [http://www.bailii.org/cgi-bin/format.cgi?doc=/ew/cases/EWHC/QB/2010/80.html&query=\(%22image+rights%22\)#disp73](http://www.bailii.org/cgi-bin/format.cgi?doc=/ew/cases/EWHC/QB/2010/80.html&query=(%22image+rights%22)#disp73) (дата звернення: 13.03.2018).
3. Robyn Rihanna Fenty vs. Topshop. 2015 // England and Wales Court of Appeal (Civil Division) Decisions. URL: [http://www.bailii.org/cgi-bin/format.cgi?doc=/ew/cases/EWCA/Civ/2015/3.html&query=\(title:\(+Fenty+\)\)+AND+\(%22image+rights%22\)](http://www.bailii.org/cgi-bin/format.cgi?doc=/ew/cases/EWCA/Civ/2015/3.html&query=(title:(+Fenty+))+AND+(%22image+rights%22)) (дата звернення: 13.03.2018).
4. NVA Management Limited vs. Obafemi Martins. 2010 // England and Wales High Court (Queen's Bench Division) Decisions. URL: <http://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/QB/2010/1807.html#para624> (дата звернення: 13.03.2018).
5. The Image Rights (Bailiwick of Guernsey) Ordinance. URL: <http://www.guernseylegalresources.gg/CHttpHandler.ashx?id=79721&p=0> (дата звернення: 13.03.2018).

Одержано 29.03.2018